

Ramadan

Door dr. Mouloud Kalaaï

Salaam lieve broeders en zusters,

Met het naderen van het begin van deze prachtige maand in zicht zou ik even willen toelichten hoe het bepalen van het begin van de Ramadan en het einde ervan werkt.

Het vastleggen van het begin en het einde van de maand Ramadan is een Fatwa. Een Fatwa opstellen behoort tot de jurisprudentie (Fiqh). Fiqh wordt gedaan door experts en geleerden in de theologie. Fiqh is gebaseerd op bewijzen: bewijzen uit de primaire bronnen, de Koran en de Sunnah, maar ook op rationele en wetenschappelijke inzichten.

In het geval van het bepalen van het begin en het einde van de maand, is het zien van de maansikkel van groot belang. Dat kan met het blote oog of met hulpmiddelen. Lezen van de Koran mag je ook met je ogen doen of met behulp van een bril om de letters beter te onderscheiden, de beloning blijft hetzelfde. Zo ook hier: het middel verandert niet de waarde van de handeling.

MAANSIKKEL, WAARNEMING EN WETENSCHAP

Sterrekundigen kunnen op basis van berekeningen bepalen wanneer de maan zijn cyclus beëindigt en een nieuwe maan begint. Deze berekeningen kunnen met grote nauwkeurigheid aangeven wanneer en waar het mogelijk is om de maansikkel te zien.

De sterrekunde sluit niet uit dat je ook naar de maan mag zoeken met het blote oog of met een hulpmiddel. Integendeel, sterrekunde maakt deel uit van de wetenschappelijke middelen die kunnen bijdragen aan fiqh. Het helpt ons om zekerheid te vergroten en fouten te vermijden.

Als de sterrekunde aangeeft dat het onmogelijk is om de maan te zien op een bepaalde dag, dan mag je nog steeds kijken. Maar als iemand dan beweert iets gezien te hebben, dan moet dat kritisch bekeken worden en eerder in twijfel worden getrokken, omdat dit ingaat tegen sterke, verifieerbare kennis.

Een voorbeeld van hoe wetenschap bijdraagt aan zekerheid is iets wat we ook in de geneeskunde en het dagelijks leven hanteren. Als je bijvoorbeeld in Afrika bent en je hoort iets ritselen in de struiken en je ziet iets dat lijkt op een slang, dan is de kans wetenschappelijk gezien zeer groot (misschien wel bijna 100%) dat het effectief een slang is. Als je in België bent en je hoort hetzelfde en ziet iets gelijkaardigs, dan is de kans bijna 0% dat het een echte slang is. Context en kennis beïnvloeden dus hoe we waarnemingen interpreteren.

LOKALE AUTORITEIT EN VERANTWOORDELIJKHEID

De Fatwa voor het begin en het einde van de Ramadan ligt dus als verantwoordelijkheid bij de officiële theologische raad van een land. Zij hebben de kennis, de middelen en de verantwoordelijkheid om dit correct te bepalen in hun context.

Het is geen wetenschappelijk argument om te zeggen dat ze in Saudi-Arabië of een ander land wel bepaald hebben dat de maand begint of eindigt. Dat is hun fiqh, gebaseerd op hun context en hun autoriteiten.

Mensen die klagen over verdeeldheid bij de moslims zijn daar vaak zelf (onbewust) de oorzaak van. In plaats van de lokale autoriteiten te volgen, volgen ze autoriteiten die ver van hun leefwereld staan en negeren ze de lokale geleerden en instellingen.

Dat kan leiden tot verdeeldheid. Het is juridisch niet fout als Saudi-Arabië of een ander land een Fatwa uitspreekt. Maar het is problematisch wanneer wij dat Fatwa verkiezen boven het Fatwa van onze eigen

erkende autoriteiten, zonder geldige fiqh-argumenten.

Allah (swt) zegt:

"En gehoorzaamt Allah en Zijn Boodschapper en degenen die leiding over jullie hebben. En als jullie het ergens niet over eens zijn, verwijs het dan terug naar Allah en Zijn Boodschapper."

Als we een probleem hebben met een Fatwa die door onze eigen autoriteiten is uitgesproken, dan moeten we dat met hen bespreken op een correcte manier, met geldige en onderbouwde argumenten. Bijvoorbeeld: als je de maan zelf hebt gezien met betrouwbare getuigenis, of als je zelf expert bent (zoals een sterrekundige) en tot andere, goed gefundeerde conclusies komt.

Maar het argument dat "Saudi-Arabië of een ander land iets anders heeft gezegd" is op zich geen geldig juridisch argument binnen de fiqh.

Het is ook geen geldig argument om simpelweg te zeggen dat men de huidige autoriteit niet erkent. Dat kan leiden tot fitna (verdeeldheid en onrust). Als iemand meent dat iets beter kan, dan moet hij of zij met correcte, fiqh-onderbouwde argumenten komen.

WETENSCHAP BINNEN DE ISLAMITISCHE TRADITIE

De sterrekunde is bovendien een legitieme islamitische wetenschap die ook door onze voorgangers werd gebruikt en ontwikkeld. Allah (swt) zegt in Surah al-Waaqi'ah:

"Voorwaar, Ik zweer bij de posities van de sterren - en voorwaar, dat is een geweldige eed, als jullie het zouden weten."

Doorheen de islamitische geschiedenis hebben grote geleerden een enorme bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de sterrekunde. Denk bijvoorbeeld aan Al-Khwarizmi, die niet alleen de grondlegger was van algebra maar ook astronomische tabellen opstelde. Ook Al-Battani verfijnde de berekeningen van de maan en de zon en werd zelfs door latere Europese wetenschappers gebruikt. Al-Biruni leverde zeer nauwkeurige metingen van hemellichamen en de aarde, en Nasir al-Din al-Tusi bouwde observatoria en ontwikkelde modellen die later invloed hadden op de moderne astronomie.

Dit toont aan dat het gebruik van berekeningen en observaties geen moderne innovatie is, maar diep geworteld is in de islamitische traditie.

Dit toont aan dat kennis van de kosmos en de hemellichamen een plaats heeft binnen onze religie.

TOT SLOT

Ik deel dit om hopelijk toekomstige discussies wat te kaderen en misverstanden te vermijden. De Islam is een godsdienst van logica, balans en gezond verstand.

Wa Llaho a'laa wa a'lam.

Dr. Mouloud Kalaaï

DE ALTRUÏST · MENSEN · KANSEN · SAMENLEVING